Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Kemi og Fødevarekvalitet/RENS
Sagsnr.: 2014-29-221-02107/Dep sagsnr: 24733
Den 17. februar 2014
FVM 243

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag II og III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for pesticiderne 2-phenylphenol, chlormequat, cyflufenamid, cyfluthrin, dicamba, fluopicolid, flutriafol, fosetyl, indoxacarb, isoprothiolan, mandipropamid, metaldehyd, metconazol, phosmet, picloram, propyzamid, saflufenacil, spinosad og trifloxystrobin i eller på specifikke produkter (komitésag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé
Forslaget omhandler ændringer af maksimalgrænseværdier i bilag II og III til pesticidrammeforordning nr. 396/2005 for 17 aktivstoffer i en række afgrøder og i produkter af animalsk oprindelse. Forslaget indebærer ændringer af maksimalgrænseværdier på baggrund af ændrede anvendelser i EU (nogle nye anvendelser og andre anvendelser, der ophører) eller importtolerancer for stofferne, chlormequat, cyflufenamid, cyfluthrin, dicamba, fluopicolid, flutriafol, fosetyl, indoxacarb, mandipropamid, metaldehyd, metconazol, phosmet, picloram, propyzamid, saflufenacil, spinosad og trifloxystrobin. For aktivstoffet 2-phenylphenol forlænges den midlertidige grænseværdi. For aktivstoffet isoprothiolan fastholdes nuværende grænseværdi. Revurderingerne betyder, at der er maksimalgrænseværdier, der sættes op, og nye maksimalgrænseværdier der etableres. Der er gennemført risikovurderinger for de anførte stoffer, og de ændrede maksimalgrænseværdier vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable. DTU har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter. Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 24. – 25. februar 2014. En vedtagelse af forslaget vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen kan derfor støtte forslaget.

Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag II og III til forordning nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabilske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14, stk. 1, litra a i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i forskriftkomitéprocedure med kontrol i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 24. – 25. februar 2014.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med optagelse eller ikke-optagelse på EU's positivliste til anvendelse af pesticider (Europa Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdigevaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

For nogle pesticider vurderes det ikke nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier, fordi et eventuelt restindhold efter anvendelse af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko. Disse stoffer opføres på en liste i pesticidrammeforordningens bilag IV. Pesticider, hvor alle maksimalgrænseværdier fastsættes på detektionsgrænsen, opføres på bilag V.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering, og der fastlægges på den baggrund specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrøde-pesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden.

En maksimalgrænseværdi kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- udvidet anvendelse til andre afgrøder af et allerede godkendt pesticid.
- anden anvendelse af et pesticid, for eksempel i en medlemsstat hvor der for en effektiv bekæmpelse påkræves en øget behandling, der medfører en øget rest i afgrøden.
- ansøgninger om importtolerancer fra tredjelande for produkter, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi.
- implementering af Codex Alimentarius (FAO/WHO) grænseværdier i EU.
- nye oplysninger om for eksempel toksikologi.
- planlagt revurdering af pesticidet.
- andre særlige forhold (for eksempel at stoffet forekommer som miljøforurening).
- tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af alle forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

Kommissionens forslag

Kommissionen foreslår på baggrund af videnskabelige risikovurderinger fra Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), at bilag II og III ændres med hensyn til maksimalgrænseværdier (MRL) for stofferne, chlormequat, cyflufenamid, cyfluthrin, dicamba, fluopicolid, flutriafol, fosetyl, indoxacarb, isoprothiolan, mandipropamid, metaldehyd, metconazol, phosmet, picloram, propyzamid, saflufenacil, spinosad og trifloxystrobin. For disse stoffer foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som konsekvens af ansøgninger om nye anvendelser af pesticiderne på en række afgrøder i EU, samt ansøgninger om importtolerancer samt anvendelser i EU.

For stoffet 2-phenylphenol foreslås, at den midlertidige sundhedsmæssige acceptable grænseværdi for citrusfrugter forlænget indtil stoffets samlede revurdering foreligger.

For stoffet isoprothiolan foreslås, at grænseværdien forbliver uændret, da der er indsendt nye studier til den evaluerende medlemsstat, EFSA og Kommissionen.
Nedenfor er angivet hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra den analytiske detektionsgrænse (ny maksimalgrænseværdi), samt hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra en værdi højere end den analytiske detektionsgrænse (maksimal-grænseværdien sættes op).

Grænseværdier som følge af ændrede anvendelser i EU (nogle nye anvendelser og andre anvendelser, der ophører) eller importtolerancer:

- For chlormequat sættes maksimalgrænseværdien op for havre og rug.
- For chlormequat sættes ny maksimalgrænseværdi for svinenyre, samt for kød, nyre og lever fra henholdsvis kvæg, får, geder, heste (inkl. æsler, muldyr og mulæsler) og andre husdyr. Endvidere sættes ny maksimalgrænseværdi for mælk fra alle typer husdyr.
- For cyflufenamid sættes ny maksimalgrænseværdien for jordbær og peberfrugter (chilipeber).

- For cyfluthrin sættes ny maksimalgrænseværdien for artiskokker.
- For dicamba sættes ny maksimalgrænseværdi for hele undergruppen af urter til hovedgruppen for bladgrøntsager og friske urter, samt for hele undergruppen af blade til hovedgruppen for urteudtræk.
- For fluopicolid sættes ny maksimalgrænseværdien for humle, samt for alle fødevarer i undergruppen for rod- og knoldgrøntsager, dog undtagen kartofler og radisser.
- For flutriafol sættes maksimalgrænseværdien op for hele gruppen af kernefrugter.
- For flutriafol sættes ny maksimalgrænseværdi for kirsebær, ferskner og blommer.
- For fosetyl sættes ny maksimalgrænseværdi for kiwifrugter, anis, sortkommen, sellerifrø, korianderfrø, spidskommenfrø, dildfrø, fennikelfrø, kommen og kardemomme.
- For indoxacarb sættes ny maksimalgrænseværdi for sennepsfrø.
- For indoxacarb sættes maksimalgrænseværdien op for bønner med bælg og for rapsfrø.
- For mandipropamid sættes maksimalgrænseværdien op for tomater.
- For metaldehyd sættes ny maksimalgrænseværdi for friske bælgfrugter i form af bønner med bælg, bønner uden bælg, ærter med bælg og for ærter uden bælg. Endvidere sættes ny maksimalgrænseværdi for tørrede bælgfrugter i form af bønner og ærter.
- For metconazol sættes maksimalgrænseværdien op for byg og havre.
- For phosmet sættes maksimalgrænseværdien op for hele gruppen af citrusfrugter og for hele gruppen af kernefrugter.
- For picloram sættes ny maksimalgrænseværdi for rapsfrø og sennepsfrø.
- For propyzamid sættes ny maksimalgrænseværdi for hele undergruppen af henholdsvis blomster og blade bestemt til te, kaffe, urteudtræk og kakao.
- For saflufenacil sættes ny maksimalgrænseværdi for tørrede bælgfrugter i form af bønner og ærter, samt for solsikkefrø, rapsfrø, sojabønner og bomuldsfrø. Endvidere sættes der ny maksimalgrænseværdi for fedt (uden kødindhold), lever og nyre fra svin, kvæg, får, geder, heste (inkl. æsler, muldyr og mulæsler) og fjerkræ (høns, gæs, ænder, kalkuner, perlehøns, strudse og duer).
- For spinosad sættes ny maksimalgrænseværdi for tranebær, morbær (bær fra jordbærtræ) og andre små frugter og bær, hvor der ikke fremgår en specifik grænseværdi.
- For spinosad sættes maksimalgrænseværdien op for blåbær, solbær, ribs, stikkelsbær, hyben, azarol-hvidtjørn, hyldebær, samt for kød, fedt, lever og nyre fra svin, samt endvidere for kød, fedt og lever fra får og geder.
- For trifloxystrobin sættes ny maksimalgrænseværdi for peberrod.
- For trifloxystrobin sættes maksimalgrænseværdien op for persillerod.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftskomitéproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark. I henhold til pesticidrammeforordningens artikel 34 fastsætter medlemsstaterne sanktioner for overtrædelse af forordningen.

Konsekvenser
Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervsmæssige konsekvenser.

Forslaget er udarbejdet på basis af videnskabelige vurderinger fra Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), som har vurderet, at de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier er sundhedsmæssigt acceptable for forbrugerne.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget og vurderer, at der ikke vil være sundhedsmæssige problemer som følge af de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier. DTU Fødevareinstituttet bemærker, at Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) ikke har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, idet der endnu ikke foreligger en harmoniseret metode til dette.

Der forskes internationalt og på DTU Fødevareinstituttet i kombinationseffekter, og der eksisterer et betydeligt vidensgrundlag, når det gælder kombinationseffekter for pesticidrester. Der findes imidlertid ikke på nuværende tidspunkt en systematisk harmoniseret metode til at vurdere eventuelle kombinationseffekter af grupper af pesticider. Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode. Der arbejdes i Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), med dansk deltagelse, målrettet på at udvikle en sådan metode til risikovurdering af kombinationseffekter for pesticidrester.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter i forbindelse med fastsættelse af maksimalgrænseværdier har DTU Fødevareinstituttet - på grundlag af den nuværende viden om kombinationseffekter og indtag af pesticidrester hos den danske befolkning - foretaget en overslagsmæssig vurdering af risikoen for indtaget af pesticider, hvor der tages højde for kombinationseffekter. På baggrund heraf vurderes de foreslåede maksimalgrænseværdier ikke at give anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder.

En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring
Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) har foretaget en risikovurdering af de pågældende grænseværdier. Landbrug og Fødevarer henholder sig til Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritets (EFSA) vurderinger og har ikke yderligere bemærkninger til forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning
Alle pesticider, der anvendes i EU, skal gennem en grundig sundhedsmæssig vurdering, som fører til fastsættelse af en maksimalgrænseværdi for restindholdet i fødevarerne (bi-

lag II og III), eller som fører til den beslutning, at det ikke er nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier (optagelse på bilag IV). Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdierne sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V. Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er derfor vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II, III, IV og V.

For alle stofferne er det vurderingen, at de foreslåede ændringer vil medføre en tilstand på fødevareområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen kan støtte forslaget.

Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger
Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg
Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.